

Posudek oponenta bakalářské práce
Středověké Strakonice jako aristokratická a řádová rezidence
Žaneta Pašavová

Středověká historická témata se bohužel v poslední době (nejen) pedagogickým fakultám vyhýbají jako čert kříži, jelikož studentům nenabízejí komfort pohodlného čtení dokumentů v současném písemném úzu, a ještě na ně kladou požadavky ovládat, alespoň na uživatelské úrovni, latinu, případně také němčinu. O to více si cením odvahy Ž. Pašavové při výběru náročné, ovšem nádherné problematiky, kterou se pod vedením doc. P. Hlaváčka, odborníka nad jiné povolaného, rozhodla zpracovat. Ačkoli pokud jde o ony uvedené jazyky, zůstala zatím autorka pouze u českých edic a archivních inventářů. Je nutno také předeslat, že díky historičce Simoně Kotlárové (Bavorové) a jejímu kolegovi M. Svobodovi (páni ze Strakonice) jsou přinejmenším obecné souvislosti a genealogické vazby velmi dobře popsány.

Strakonice, poutající dodnes své návštěvníky především imponantním hradem (nemohu se zbavit dojmu, že jeho turistický potenciál stále zůstává nenaplněn), byly ve středověku sídlem mocného rodu Bavorů, kteří se podle nich psali, a také velkopřevora a rytířů johanitského řádu. V úvodu autorka objasňuje své cíle, k nimž vedle samotných středověkých dějin Strakonice patří právě otázka soužití významné šlechtické rodiny s řádovými rytíři, načež stručně rekapituluje počátky města, resp. předměstské lokality, šlechty i samotných Bavorů, u nichž konstatuje domněnku o jejich původu z Moravy. Ale nijak ji nijak nepodkládá, je tu jen argument, že měli majetky na Litomyšlsku, což jsou ovšem východní Čechy. Rozhodnout, kdy Bavorové přišli na Strakonicko je obtížné, mohlo to být už ve druhé polovině 12. století, na pevnější půdě se nicméně s autorkou ocitáme až v první polovině století následujícího. Ve vládě se tu postupně za sebou vystřídali Bavorové I.–III., než došlo k rozštěpení rodu do několika větví. Jednu z nich reprezentoval Vilém ze Strakonice, kterého Ž. Pašavová sleduje jako velkého podporovatele johanitského řádu. Naproti tomu Bavor IV. s rytíři nijak srdečné vztahy asi neměl – a jím také začíná úpadek mocného rodu, který už počátkem 15. století mizí z dějinné scény. Naproti tomu johanitští rytíři ve Strakonících zaznamenali ve stejné době velký rozmach (na místě jejich velkopřevorů se vystřídali takoví jedinci jako Jindřich z Hradce, Václav z Michalovic, Jan ze Švamberka či Jošt a Jan III. z Rožmberka, tedy příslušníci nejbohatších českých magnátských rodů) a jejich historická kapitola se v místě uzavřela až o více než století později.

Bakalářská práce ve svém titulu slibuje pojednání o životě ve středověkém městě a na rytířském sídle, to však naplňuje jen z malé části, i zde převažují politické události a rodové genealogie. Přesto se dovíme mj. o vzniku gotických nástěnných maleb, úchvatné Strakonické madony nebo o majetcích, které komenda v regionu měla. Pravdou je, že všední den sledovaného města je obtížně uchopitelnou otázkou, k jejímuž zodpovězení by bylo zapotřebí jak studium dalšího typu pramenů (originálních), tak napojení na lokální archeologický průzkum. Třeba námět na diplomovou práci... Momentálně má autorka solidně zpracovanou literární a ediční základnu (využívá zvláště Codex diplomaticus.../CDB/ a Regesta diplomatica.../RBM/), stejně tak zná regesta nejdůležitějších řádových listin uchovávaných v Národním archivu v Praze. Do příloh zařadila především černobílé fotografie, neškodily by ale ani nějaké tabulky s přehledy (např. velkpřevorů a data jejich úřadování) a zvláště rodokmeny (Bavoři, páni ze Strakonice).

Bohužel, práce zdaleka není prosta závažných jazykových pochybení (jen namátkou: s. 23: Všechny tyto děti se narodili...sic!; s. 48 ...na Malé straně...sic! = Straně, s. 48 – Strakonice ztratili..., kterou měli...2xsic!; s. 49 - v celé Střední Evropě...sic! – střední), kvůli kterým jsem nucen hodnocení ponížít na **velmi dobrou**. Práci doporučuji k obhajobě.

V Plzni 20. srpna 2019

Doc. PhDr. Jan Kilián, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra historie

SHODA S ORIGINÁLEM